

Cikkismertetés: Az életmód változók és a dohányzási státusz várandósság alatti összefüggése romániai nők egy csoportja körében

Article review: Associations between lifestyle factors and smoking status during pregnancy in a group of Romanian women

Ismertető: Varga Szabolcs^a ✉, Ábrám Zoltán^b
a: Debreceni Egyetem Népegészségügyi Kar, Megelőző Orvostani Intézet,
b: Marosvásárhelyi Orvosi- és Gyógyszerészeti Egyetem, Közegészségügyi Tanszék

Ismertetett cikk: S. Voidazan, Tarcea M, Abram Z, et al. Associations between lifestyle factors and smoking status during pregnancy in a group of Romanian women. *Birth Defects Res.* 2018;110:519–526. doi: [10.1002/bdr2.1190](https://doi.org/10.1002/bdr2.1190)

Beküldve: 2019. 02. 18.
doi: 10.24365/ef.v60i3.425

Kulcsszavak: életmód; alacsony születési súly; várandósság; kockázati tényezők; dohányzás

Keywords: lifestyle; low birth weight; pregnancy; risk factors; smoking

Az anyák dohányzásának hosszú távú negatív hatása van mind a nők, mind gyermekeik egészségére. A dohányzás növeli az egészségkárosodás kockázatát, hatással lehet a várandósság idejére és a gyermek születési súlyára is. Az ismertetett cikk célja, hogy bemutassa az anyák terhesség alatti dohányzása és a csecsemők alacsony születési súlya közötti kapcsolatot. A kutatás helyszíne a romániai Maros megye. A téma fontosságát jelzi, hogy Romániában 9,27/1000 fős születési arányszám mellett 8,4% az alacsony születési súlyú csecsemők aránya. A keresztmetszeti kutatásban 1278 anya vett részt, akik 2015-ben szültek. A résztvevők egy 109 kérdéses kérdőívet töltöttek ki, amit kórházi adatokkal egészítettek ki. Az elemzés során kétváltozós és többváltozós logisztikus regressziót alkalmaztak. A kutatás fő kérdései voltak, hogy mely háttérváltozók függenek össze az anyák dohányzásával, illetve a csecsemők alacsony születési súlyával.

Az eredmények alapján a roma nemzetiség, az alacsony iskolai végzettség és jövedelem, a közművesítés, valamint saját ingatlantulajdon hiánya a dohányzás nagyobb esélyével járnak együtt. [1 táblázat] Az életmód változók közül a kávé és alkoholfogyasztásról, a sportolásról, a tudatos étkezés és kockázati tényezőkkel kapcsolatos tájékozottság hiányáról mondható el ugyanez. A többváltozós modellben a terhesség alatti dohányzással az alacsony iskolai végzettség (EH (esélyhányados)=1,92;95%MT (95%-os megbízhatósági tartomány)=1,09–3,40; p=0,02), a kávéfogyasztás (EH=2,35; 95%MT=1,53–3,60; p=0,0001) és alkoholfogyasztás (EH=6,34; 95%MT=3,19–12,5; p=0,0001), valamint az étkezési szokások függtek össze.

Az újszülött csecsemők alacsony súlya az anya dohányzási státuszával (EH=1,71; 95%MT=1,09–2,66; p=0,01), a saját ingatlantulajdon hiányával (EH=3,52; 95%MT=2,27–5,47; p=0,0001), valamint

azzal függött össze, hogy a terhes anya rendelkezik-e megbízható információkkal a terhesség alatti kockázati tényezőkkel kapcsolatban (EH=1,91; 95%MT=1,33–2,74; p=0,0005). [2. táblázat]

A kutatás feltárta a terhesség alatti dohányzás magas arányát a romániai anyák körében, valamint ennek kapcsolatát a csecsemők alacsony születési súlyával. A szerzők kiemelik a szegények és a romák körében tapasztalt magas terhesség alatti dohányzási arányt is. A romániai prevenció munkája legnagyobb nehézségének a speciálisan képzett szakemberek hiányát tartják. Ez megnehezíti

a kapcsolattartást a lakossággal, ami pedig elengedhetetlen feltétele a hatékony prevenciónak. A szerzők hangsúlyozzák olyan szervezetek létrehozásának fontosságát, melyek támogatják a dohányzásról való leszokást. Fontos, hogy a várandós nők érezzék, van hová fordulniuk, ahol azonnali, szakmai segítséget kapnak. Olyan, a leszokást támogató képzések elindítását javasolják, melyek a kórházi személyzetet készítik fel. Átfogó és kiterjedt dohányzás ellenes stratégia kialakítására van szükség, hogy csökkenjen a magas dohányzási arány ebben az igen sebezhető csoportban.

TANULSÁGOK A HAZAI SZAKEMBEREK SZÁMÁRA

A cikk a terhesség alatti dohányzás háttérváltozóit, valamint azok, a csecsemők születési súlyával való összefüggését vizsgálja romániai nők körében. Számos életmód és szociodemográfiai változó bevonásával olyan vizsgálati modellt állítottak fel, mely a problémát széles kontextusában mutatja be. A cikk eredményei számos olyan tanulságot tártak fel, melyek a magyarországi prevenció gyakorlatban is jól alkalmazhatóak, a munka hatékonyságának növelése céljából.

1. táblázat: Az anyák szociodemográfiai és életmód változóinak összefüggése a terhesség alatti dohányzással

Kategóriák		Csoportok		Kétváltozós analízis		Többváltozós analízis	
		Dohányzik n=165	Nem dohányzik n=1113	EH (MT 95%)	Khí-négyzet p érték	EH (MT 95%)	p érték
Anya nemzetisége	Roma	24 (14,5%)	46 (4,1%)	3,94 (2,33–6,66)	28,115	2,24 (1,02–4,93)	0,44
	Nem roma	141 (85,5%)	1067 (95,9%)		0,0001		
Anya iskolai végzettsége	<8 osztály	80 (48,5%)	216 (19,4%)	3,90 (2,78–5,48)	66,27	1,92 (1,09–3,40)	0,02
	Főiskola, egyetem	85 (51,5%)	897 (80,6%)		0,0001		
Egy főre jutó bevétel	500 RON alatt	78 (51%)	237 (24,5%)	3,19 (2,25–4,53)	44,37	1,38 (0,83–2,30)	0,20
	500 RON felett	75 (49%)	729 (75,5%)		0,0001		
Fizikai munkavégzés terhesség alatt	Igen	117 (81,2%)	888 (85,8%)	1,39 (0,88–2,19)	1,73	1,13 (0,64–1,99)	0,66
	Nem	48 (18,8%)	225 (14,2%)		0,15		
Ingatlan-tulajdon	Bérelt ingatlan	27 (19,1%)	117 (11,2%)	1,87 (1,17–2,96)	6,54	1,63 (0,95–2,79)	0,07
	Saját ingatlan	114 (80,9%)	924 (88,8%)		0,009		
Közművek	Nincsen közművesítés	51 (30,9%)	84 (7,7%)	5,4 (3,62–8,04)	78,8	0,78 (0,36–1,66)	0,52
	Közművesített	114 (69,1%)	1014 (92,3%)		0,0001		
Kávéfogyasztás terhesség alatt	Igen	120 (74,1%)	519 (47,0%)	3,22 (2,22–4,66)	40,31	2,35 (1,53–3,60)	0,0001
	Nem	42 (25,9%)	585 (53,0%)		0,0001		
Alkoholfogyasztás terhesség alatt	Igen	27 (16,7%)	30 (2,7%)	7,08 (4,08–12,2)	59,8	6,34 (3,19–12,5)	0,0001
	Nem	135 (83,3%)	1062 (97,3%)		0,0001		
Sportolás	Nem sportol	111 (74%)	666 (65,7%)	1,48 (1,01–2,19)	3,70	0,70 (0,44–1,13)	0,15
	Sportol	39 (26%)	348 (34,8%)		0,04		
Étkezések száma	<2 naponta	15 (10,6%)	28 (2,6%)	4,37 (2,27–8,41)	20,69	3,94 (1,84–8,42)	0,0004
	>2 naponta	126 (89,4%)	1029 (97,4%)		0,0001		
Tisztában van a kockázati tényezőkkel	Nem	87 (52,7%)	435 (39,7%)	1,69 (1,21–2,35)	9,46	1,18 (0,78–1,79)	0,41
	Igen	78 (47,3%)	660 (60,3%)		0,002		
Odafigyel az étkezésre	Kicsit/egyáltalán nem	111 (67,3%)	381 (34,6%)	3,88 (2,74–5,50)	63,01	3,72 (2,39–5,87)	0,0001
	Teljes mértékben	54 (32,7%)	720 (65,4%)		0,0001		

Forrás: Voidazan et al. (2018)

2. táblázat: Az anyák szociodemográfiai és életmód változóinak összefüggése az újszülöttek alacsony születési súlyával

Kategóriák		Csoportok		Kétváltozós analízis		Többváltozós analízis	
		alacsony születési súly n=171	nincs alacsony születési súly n=1107	EH (MT 95%)	Khí-négyzet p érték	EH (MT 95%)	p érték
Dohányzás	Igen	33 (19,3%)	132 (11,8%)	1,76 (1,16–2,69)	6,52	1,71 (1,09–2,66)	0,01
	Nem	138 (80,7%)	975 (88,2%)		0,007		
Anya nemzetisége	Roma	15 (8,8%)	55 (5,0%)	1,84 (1,01–3,33)	3,43	1,60 (0,67–3,80)	0,27
	Nem roma	156 (91,2%)	1052 (95,0%)		0,04		
Anyá iskolai végzettsége	<8 osztály	51 (29,8%)	245 (22,1%)	1,49 (1,04–2,13)	4,50	1,50 (0,88–2,56)	0,13
	Főiskola, egyetem	120 (70,2%)	862 (77,9%)		0,02		
Egy főre jutó bevétel	500 RON alatt	54 (32,7%)	261 (27,4%)	1,29 (0,90–1,84)	1,74	1,32 (0,82–2,10)	0,24
	500 RON felett	111 (67,3%)	693 (72,6%)		0,15		
Fizikai munkavégzés ter- hesség alatt	Igen	27 (16,1%)	147 (14,5%)	1,12 (0,72–1,76)	0,16	1,27 (0,77–2,10)	0,34
	Nem	141 (83,9%)	864 (85,5%)		0,60		
Ingatlan-tulajdon	Bérelt ingatlan	42 (25,9%)	102 (10,0%)	3,15 (2,09–4,73)	31,67	3,52 (2,27–5,47)	0,0001
	Saját ingatlan	120 (74,1%)	918 (90,0%)		0,0001		
Közművek	Nincsen közművesítés	15 (8,8%)	120 (11,0%)	0,78 (0,44–1,36)	0,54	0,36 (0,15–0,86)	0,02
	Közművesített	156 (91,2%)	972 (89,0%)		0,38		
Kávéfogyasztás ter- hesség alatt	Igen	84 (49,1%)	555 (50,7%)	0,93 (0,68–1,29)	0,089	0,93 (0,64–1,34)	0,71
	Nem	87 (50,9%)	540 (49,3%)		0,78		
Alkoholfogyasztás ter- hesség alatt	Igen	9 (5,4%)	48 (4,4%)	1,22 (0,58–2,54)	0,11	0,96 (0,42–2,18)	0,93
	Nem	159 (94,6%)	1038 (95,6%)		0,58		
Sportolás	Nem sportol	126 (76,4%)	651 (65,2%)	1,72 (1,18–2,53)	7,50	1,42 (0,93–2,18)	0,10
	Sportol	39 (23,6%)	348 (34,8%)		0,005		
Étkezések száma	<2 naponta	6 (3,6%)	37 (3,6%)	0,99 (0,41–2,39)	0,006	0,62 (0,24–1,56)	0,31
	>2 naponta	162 (96,4%)	993 (96,4%)		0,98		
Tisztában van a kockázati tényezőkkal	Nem	93 (55,4%)	429 (39,3%)	1,91 (1,38–2,65)	14,84	1,91 (1,33–2,74)	0,0005
	Igen	75 (44,6%)	663 (60,7%)		0,0001		
Odafigyel az étkezésre	Kicsit/egyáltalán nem	78 (46,4%)	414 (37,7%)	1,42 (1,03–1,98)	4,30	1,18 (0,79–1,74)	0,40
	Teljes mértékben	90 (53,6%)	684 (52,3%)		0,03		

Forrás: Voidazan et al. (2018)